

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 10 f. c. — Félévre 5 fr. — Negyedévre 2 fr. 50 kr. — Egy hónap 1 fr.

HIRDETÉSI DÍJ:

öt-hatásos példát egyszeri bejelentésért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr. — Nyilatkozó 4 hatásos példát 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Rózsater, Kardos-ház, 16. szám.

Ide küldendők az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések. Hirdetések felvételének helyben Zichermann H. közvetítés-irodájában is.

Szende Béla.

Még a pártoskodás vak gyűlölete is elhallgat sirjánál. Csak a legmélyebb tisztelet, a legmélyebb szeretet hangján emlékszik meg róla mindenki. Gyászolva könyvező állják körül sirját még politikai ellenfelei is. Őszinte fájdalom rezeg minden szívben, igaz bánat nyilvánul a közvélemény minden közlőjének hasábjain. Ellenfelei is dicsőítik szeplőtlen becsületességét, önzetlen nemes szívét, rendíthetetlen magyar hazafiságát.

Kormányfőfiről szebb bizonyítványt még soha sem adott nemzete, mint az elhunyt honvédelmi miniszterrel. A legjobb, a leghívebb hazafiak egyikét gyászoljuk benne, ritka példányát a nemességnek és férfiaságnak. Emléke fennmarad és áldott lesz köztünk.

S a meddig honvéd seregünk dicső sorai készen állnak megvédeni e hazát, — örökök köztük fog lebogni elhunyt vezérek, alkotójok igaz magyar hazafi szelleme.

Gavosdián tegnapelőtt Szende Béla temetése a legnagyobb pompával ment végbe a Budapesti vonati órai késése miatt a szertartás csak jóval felkilyén utá vette kezdetét. Szapári gr. és Bedekovich minisztereken, Fehérvári államtitkár, s a honvéd küldöttségeken kívül jelen voltak Mihályi Viktor lugosi püspök, Ormos Zsigmond temesi, Tabajdi Károly aradi főispánok, gróf Bissingenek, Krassó-Szörény-megyé, Lugos város nagyszámú küldöttsége, a megye számos nagybirtokosa és notabilitása. A számos család összes tagjai, mely gyászban álltak körül a ravatalt, melyet teljesen elborított a szebbnél-szebb koszorúk tömege. Az összes miniszteriumok koszorú mellett utólag gyönyörű koszorút küldött Aradmege is e földről: „Felejthetetlen volt főispánjána.” A kitűzött időben a Szegedről leérkezett honvéd díszőrség leemelte a koporsót a ravataltól s az egybegyűlt tüzöltek, dalegylet tagjai és számos faklyás sorka közt szabad tere vitte, a hol a gyászszertartás vette kezdetét. A koszorúkat megévi hivatalnokok vitték a koporsó után; Jakabffy Imre árvászeki elnök pedig párnán az elhunyt összes érdemeit.

Az éjszotében, egyedül a faklyák fényétől megvilágított téren lefolyó szertartás sajátosságán komor benyomást keltett. Midőn a fényes közönség elhelyezkedett, megkezdődött a gyászszertartás, melyet Németh József temesvári fölszentelt püspök végzett nagy segédlettel. Az összes lugosi papság segédkezett a püspöknek.

Megkapó látvány volt verandáról nézni az impozáns jelenetet, kívül a zokogó parasztság, és bent fényes gyászoló közönség.

A gyászszertartás után Németh püspök hosszabb beszédet mondott, melyben kiemelte az elhunyt nagy érdemeit a haza, a megye és a magyar nemzetiség körül; hangsúlyozta, hogy Szende neve élni fog, míg csak honvéd lesz Magyarországon. Az ég áldását kérte poraira. Utána Suttágh Ferenc tanfelügyelő beszűzött el az elhunyttól; rövid szép szavakban emlékeztetve meg Szendének a megye körül szerzett békés érdemeiről. Ezzel a gyászmenet megindult a családi sírbolt felé, mely kert közepén álló fűzfák által körített, szép építmény. Eddig csak Szende édes atyja, Zsigmond nyugszik benne. Utközben a dalárda gyászdalt énekelt, ezután pedig a zenekar gyászdíndulót játszott. Midőn a sírboltba éreztették a miniszter tetemeit, a honvédség már háromszor sortűzet adott. Az egész temetés ep oly fényes, mint megható volt. A család gyászában igaz szívből osztozott a jelen volt óriási közönség; alig volt könnytelen szem.

Szende Béla miniszter, Szeged város kerületi képviselő halálának híre nagy levertséget okozott választókerületében. A boldogult temetésére Gavosdiára küldöttség utazott; a kir. bizottság, a város és az I-ső kerület részéről. A város és a választók küldöttsége két gyönyörű babérszortut vitt az elhunyt ravatálára ezen felirattal: „Szeged sz. kir. város közönsége Szende Béla-nak.” és „Szeged sz. kir. város első választó-kerülete szeretett képviselőjének.”

Ő felsége megbízta az „Orsz. Ért.” szerint Tisza Kálmán miniszterelnököt, hogy Szende Béla miniszter családjának legbensőbb részvételt tejezze ki a súlyos veszteség fölött. Taaife osztrák miniszterelnök pedig az osztrák miniszterium részéről fejezte ki részvétét.

Az államtisztviselők fizetésjavításának kérdése — a jövő évre megállapított állami költségvetésben, legalább a kisebb fizetssel járadalmazott hivatalnokokra nézve elintézet nyert annyiban, hogy ezek lakbéré meglányosan emeltetett. Ez alkalomból megemlítjük, hogy ezen ügynek végeleges és sikeres rendezése érdekében, az alantasabb államtisztviselők egy küldöttsége szándékozik indokolt kérelmet nyújtani be király ő felségéhez.

A vadászati törvény küszöbön álló módosításával a hivatalból való hajtóvadászati rendezéséről szóló 1876. XLIV. t.-cz. is — mely a hajtóvadászati engedélyezésének jogát a belügyminiszterre ruhazza — mint érteltesünk olyképen szándékolatik módosítani, hogy a hivatalból való hajtóvadászati jövőben a közigazgatási bizottságok, illetve ezek elnöke

a főispán által fognak engedélyeztetni. E módosítás indokolva van azon körülmény által, hogy az eddigi törvényes rendelkezések szerint a hajtóvadászati a belügyminiszter által a közigazg. bizottságok vagy ezek elnökei előterjesztési folytán, mindenkor csak az esetről esetre megnevezett községek határaitra engedélyeztetni, igen gyakran megtörtént, hogy azon időre, a midőn a kérelmezett hajtóvadászati a kieszközölt engedély alapján megtarthatók voltak, a ragadozók már a hetedik határban pusztítottak.

BUCSUZÓUL.

Debreczen, aug. 21.

Örültünk, éljenzünk, tapsoltunk az elragadtatás szűlte lelkesedéstől, üdvözöltünk melegen, lobogtattuk zászlainkat, emeltünk diadalkaput, megkoszorúztunk, s így volt alkalmatok látni, hogy szeretetünk, s lelkesedésünk az első találkozás óta nemcsak hogy nem lohadt, de sokszorosan fokozódott, s fokozódni fog az idővel együtt még inkább azon mértékben a mint emelkedik a ti sikeretek is, mely fényes utat nyitott számotokra a biztos c.él felé.

Vezessen benneteket kitartás, szerencse, s a haza minden igaz fiának szívéből soha ki nem alvó lelkesedése s ha visszatértek ismét hozzánk újult erővel s tehetségekben még inkább megismosodva jöjjetek ide ép oly szives örömmel mint most; mi részünkről előre bi tosihatjuk a vendégszeretetet, melyet ha talán most nem tüntethetünk is ki eléggé kézzelfoghatólag, azért ti tudni fogjátok kellő becsét megadni annak az érzésnek mely kebleinket dagasztja.

A debreczen. orsz. dalárünnepély emlékezetes fog maradni, mert a dalárszövetség 15 éves történetében itt jelenkezett először, a dalárdák azon rohamos emlékedése az ének-művészet terén, mely lakánk zene kapacitását bámulatra és a teljes előismerés ki-fejlesztésére készítették. De emlékezetes fog maradni azért, mert az országos dalárszövetség belserveszterére nézve itt üdvös reformok jöttek létre, s mert főleg itt döntötték el a király-hymnusz megvalósításának nagy eszméjét.

Isten veletek kedves daláraink. Sohse feledjétek el Debreczen igaz magyar polgárainak, irántatok mindenha táplált jóindulatát,

amint hogy mi sem fogjuk a ti dalaitokat soha elfeledni. Isten veletek!

A debreczeni orsz. dalár-ünnepély.

— IV. Nap. —

Debreczen, aug. 19.

A diszebed.

A diszebed mely déiben a „Biká”-ban rendeztetett, a délelőtti nagy esőzés után reményen felül sikerült. Az óriási udvar egészen megtelt, helybeliekből és nagyrészt vidékiekből álló közönséggel, mely jókedvvel élvezte a szebbnél szebb felköszöntöket. Oláh Józsi és a Magyarai testvérek ez alkalomra egyesült zenekara pompás és erős játékkal kitünően mulattatta az etkezőket.

A harmadik fogásnál Simonffy Imre polgármester ur írtett poharat a király és családjára. Felköszöntőjét az egész közönség állva és kalapleemelve hallgattavégig s aztán lelkesült hosszan tartó éljenzésben tört ki.

Simonffy Kálmán ur állt most fel, s a következő szép felköszöntést mondotta Debreczen város hatóságára és közönségére.

Még a legszigorúbb felfogás sem tagadhajta meg azt, miszerint az orsz. dalárszövetségi versenyek szinte kézzel foghatólag emelik annak a dilettantizmusnak a nívóaut, mely az egyes dalegyletek körében természet-szerűleg és csaknem kizárólag uralg. Tapasztaltuk ezt legutóbb Kolozsvárt, midőn mindannyiunkat meglepett a művészeti haladás, mely az ottan megjelent dalárdák előadásából kitűnt. Mig azoaban akkor egyik másik dalárdánál nagyor is észrevehető volt, hogy minden dolognak a kezdete nehez, itt a tegnap és tegnapelőtt végbe ment fényes eredményű versenyek arról győzhettek meg a figyelmes hallgatót, hogy valamennyi fellepett dalárdák közt ide érte még azokat is, melyek itt először léptek országos közönség elé — lehet mondani, egy sincs, mely megne állotta volna becsülettel helyét. Es ez t. uraim, az országos nagy versenyek eredménye, melyek kétségbevonhatatlanul fejlesztik ugy a hallgató nagy közönség mint maguk az előadók izlését, zenei érzékét és képzettségét a szó valódi értelmében művészethez. Ez a tény pedig egyiránt emeli ugy sajátlag magyar nemzeti-ségi, mint általános műveltségünket.

Es itt Debreczen sz. kir. város közönségének, mely rövid idők alatt már két ízben tárta fen vendégszerető karjait — kétségtelen érdemei vannak. Midőn tehát azért, az összes dalárok nevében halás köszönetet mondanék, kivánom hogy Debreczen sz. kir. város hatóságát, valamint vendégszerető közönségének minden egyes tagját azon kiváló fogadtatásért, melylyel bennünket elarasztani szivesek voltak a mindenható sokáig eltesse!

Utána Finály Henrik (kolozsvári egye-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczaja.

Bartók Lajos „Prolog”-jából.

Szerző szavaita a debreczeni dalár-ünnepély 1882. augusztus 20-kán a debreczeni színházban rendezett díszhangverseny alkalmával.

Viruló oáza a nagy Hortobágyanak, Enyhületet nyújtó tikkadt karavánnak, Hol magyar barátság százados palmája Hús lombjait s edes gyümölcset kínálja: Daltól oly hangos vagy, mint a madárfészek. Igy állasz, városa az Alföld népének, Dalunkra gondolok, ha földedre nezek. Miotna magyarban szív van és szerelem. Nagy ezer éve itt magyar nóta terem. Az a magyar nóta! nekünk nem csekélység! Hallgasd meg, s ismerd Árpád büszke nepet. Ha vig, ha szomorú, benne örökök meg Igaz tör énete hazánkuak s szívünknék. Ebben van megírva, ha bús a nálása, Fellegos egüknék bealkonyodása. Ez lejt deli-széken, ha az éj szakadoz, Mint ha szellő-hárfán a hajnal játszadoz. Ha vidám: szárnya gyors, röpte játszi szilaj, De mint a pacsírtá, csak magasba nyilal! Ha érzés hírnöke: akkor szárnyaira Mézet ad a róza, s lángot Tokaj bora. Lelkők nyilatkozik szeretők dalában, Mint a virág lelke szellő illatában. De ha te szólasz, oh haza, panaszzóddal: Csak akkor tudják meg, hogy mi a magyar dal! S ha a szót elvetek, és a nyelv rab vala, Szászor többet mondott szabad lelkünk dala!

S hej, ha rád gondolok, te szomorú nóta, S mégis vigasztalónk háromszáz év óta: Birom-e feladni régi dalmokokat, A kik hazaszerte veled bolyongtanak, Magyar trobadurok, vándor hegedűsök, Kiknek hadi kobzán hevteltek az ósök! Jó Balassa Balint, Timódy Sebestyén, A nemzet kihülő tüzet élesztgetvén, Tüzet élesztgetvén, s magok is vérezvén, Nemzeti közönynek tövises keresztjén, Mig a végvárak: a tenger partjajig Röpíték lantjait jajaigó sirályit!... S hát ti idegenek névre, nyelvre, fajra, Termő mag, mit a szél vet messze talajra, Kikben annyi sem volt belőlünk, mint egy mák, Kóbor muzikusok, cseh Ruzsicska, Csermák! De zenék változott vérére ti bennetek, S rajtatok apáink sirtak s örültenek, Klasszikus zene lett a mezők nótaja, Ti öltöztettétek szépséges ruhába, Hej, de szép magyar szó! — értsük meg mindnyáján,

Ne legyen már senki idegen — hazánknak. Emlékszem multakról, — s a sirokból ki vez Vissza e városra? Petőfi és vitéz! Lantját megkeresni visszajár két szellem, Lantját, a mely zengett hozzátok e helyen. S a szellem reá száll ama lobogókra, Mik körül a dal száll égi régiókba S mintha a zászlókat lengető zenébe Vegyülne szellemek sutgó beszéde.

Fuj az idő szele, — mint egy gyöngye hangot, Elvisz egy országot! — hány várat lerontott, Mely sziklán nyugovék, s hol dalok zendültek! Elmúlt zenéje sok zajos örömnék, Sziklába faragott Mennont is befujja, Eltemeti, s ajkát lezárja por-ujja,

De te, város, ámbár épültel homokra, Állsz szilárdan, s néze meg új századokra, Csak légy hű a földhöz, hol gyökered verted. Es mint dalod, legyen szabad s büszke lelked!

Kazánszoros — Vaskapu.

(Utí emlékeimből.)

A Bazástól Turn-Severing terjedő részt, különösebben a Kazánszoros s a Vaskaput tartják a Duna legszebb, legérdekesebb pontjainak. S valóban voltak hajónkon világot bejárt turisták, kik bámulva álmélkodtak a Kazán égig meredő sziklafalán; elragadtatva gyönyörködtek a Vaskapu sziklái hullámvá megdőró habok örökös zajgásiban...

Internationális társaságban indultam el Pancsováról Francia, német, török, szerb, román nyelv köröskörül, csak magyar minel kevesebb. Itt egy törököl keresztbe teit lábán könnyelmesen, selyem harisnyában, fekete selyem bőbugyugóban, sárga selyemövel, kék posztó prémes kurta dolmányban; fehér sipka, meggyiszin fez a fején, lábán papucs; az egész közönséget fitymálva, cigizgettezik. — Ott egy módos szerb paraszt jár le s fel, nehez barna darócruhában, terdén harisnyakötő, nadrága hátul bő, lecsung egy lábnyira; szeles himzett piros öv a derekán, sárgás blouze, fején meleg teli sipka; még harisnyáján is kihimezve hordja országa koronáját, Milán czi-merét. — Amoda meg egy szerény oláh legény tilinkozik 6 lyuku primitív tilinkóján, bánatosan; szőrszövet van feltekerve terdig, lábán becskor, szurtos gatyá; czifra elejű ing, pörge kalap. Abban egyezik török-szerb-oláh,

hogy mind szívja folyvást a finom török dohányt.

De nezzünk szét a szép partokon is. A szerb oldalon ott jó Ripotek, egy magas dombtetőn ott bámulnak le a zajgó Dunába a temetői fejfái. Változatos dombcsoportozatok, regényes kis csinoska völgyekkel tarkázva. Semendria (Aureus mons) templomának bizánczi stílu kupolái ragyognak arrább. Kitűnő boráról híres, hogy is ne, Probus császár katonái itt ültettek először szőlőt a Duna parton. Régi várat Brankovics építtette (1432). Alig van már kő, a mely Brankovics dicsőséget hirdesse! Rubinoz értünk a magyar parton, római sánczromok, Temesvárig visznek. Római katonák által taposott vidéken járunk itt már mindenütt; minden lepton-nyomon római régiség, ut, hid, sir, varromok. Apró szerb folyók folydogálnak be, apró szigetek mindenütt. A közeli zöld, a távoli kek hegyek árnya a szöke vizet zöldelé, kékke varázsolja át: olyan költői szín!

Egyszerre mindkét oldalon magas, erdős hegyek, befordul a hegység, mindkét part változatos. Bazástól kezdve mindenütt csak hegy és hegy: kopár sziklás homok hegyek itt, szőlőhegy ott, rengeteg erdőség amott. A hol egy kis horizontális tért hagyott a természet, hogy nem gurul le a meredékről ember, ló, eke: megjelenik a szegény földmivelő, elfoglalja, gabonát tenyészít. Itt ott egy-egy kis gabna tábla. Egy kedves helység tünik elő a Duna egy kanyarulatánál: Ó-Moldova a mult században erőseg, a belgrádi beke után lebontva. Kis vizálláskor kiszállnak itt az utasok; a mi „Erzsébet”-ünk vitt tovább. Uj-Moldova, már rómaiak idejében híres rézbányák, 1848-ban a szerbek legették,

temi tanár) ur Debreczen városára és annak polgáraitra mondott felköszöntőt.

Kőrösi Sándor országgyűlési képviselő ur hosszabb emelkedett hangú gyönyörű beszédében az összes dalárdákat és az országos dalár-egyesület vezetőit elítelte.

Később még a pohárköszöntők hosszú sora következett, melyek között volt a Benigni S. uré, ki Somonffy Imrét Debreczen város polgármesterét elítelte, Kerekes Sándor pedig a szépméretű üdítő poharat stb.

Az ebéd alatt érkezett meg Stadler Antal győri dalegyületi elnöknek távirata, ki a győri dalegyület nevében üdvözli a dalárokat.

Az ebéddel mindenki meg volt elégedve, s az ételek italok izletes volta, valamint a gyors kiszolgálás becsületére válik Fehér Hermannak, a „Bika“ fogadó berőjének.

Az összhangverseny.

Az összhangversenyre ritka válogatott, szép közönség gyűlt össze, mely színházunk minden zugát zsufozásig megtöltötte. Az érdeklődés ezuttal még sokkal nagyobb volt, mint az előző versenyeken, a mi különben természetes is, mert ez alkalommal a közönség az összeloadás ujdonsági ingere által is befolyásolva volt. Nem tulozunk, a midőn kimondjuk, hogy azok száma, a kik legbuzgóbb törekvések daczára sem bírtak szinkázi jegekhez jutni, az ezret jóval felhaladják; ezek azután a rendező bizottság azon böles intézkedésében — mely előrelátva ez esetőséget, a ref. collégium udvarán fogja az összhangversenyt megismételtetni — lettek egyedül vizsgaztuk. Ha az idő kedvezni fog, biztosan vehetjük, hogy ezen megismételtendő összhangverseny páratlan sikertől lesz kísérve.

A tegnapi első összhangversenyre áttérve, nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy a látvány, mit a szinpad a függöny felgördültekor nyújtott, a szó szoros értelmében, festői szépségű volt. A szinpad két oldalán és hátterében elhelyezett dalárok, kik a mintegy 50 főből álló zenekart vették körül, oly egyesen és impozansan voltak csoportosítva, hogy a közönség önkénytelen tetszésnyilvánításokra kényszerítették.

Pontban 7 órakor vette kezdetét a összhangverseny, melynek programja a következő érdekesen összeállított műdarabokból állott:

Első száka s z.

- 1. „Hymnus“ Erkel Ferencztől.
2. „Ebresztő“ Mosonyi Mihálytól.
3. „A sajkázó“ Schuberttől.
4. „Honvéd takarodó“ a „Névtelen hősök“ című eredeti dalműből Erkel Ferencztől. A szerző személye: vezetése alatt.
Má s o d i k s z á k a s z.
5. „Viharban“, Durnertől.
6. „A magyarok istene“ Liszt Ferencztől; a magánzólamot Ney Dávid ur a nemzeti színház tagja szíveségből éneklé.
7. „Harmónia dicsénete“ Huber Károlytól. A nagy szólamokat Ney Dávid ur éneklé.
8. „Szózat“ Egressy Benitől.
Ez elsorolt műdarabok közül különösen nagy hatást és lelkesedést szült a közönségben Erkel Ferencz „Honvéd takarodója“, a melyet a gazdár érdemekben megőszült hírneves zene-költő a közönség frenetikus tapsaira kénytelen volt megismételtetni.

Elrágodó hatást gyakorolt továbbá Schubert örökszepségű „Sajkázó“ ja, mely szinten megismételtetett.

Huber Károly nagy szabású compositiója a „Harmonia dicsénete“, melyet a szerző ezen jelen dalárünnepély alkalmára írt, fényes hatásnak bizonyult különösen magán szólamaiban, melyeket Ney Dávid ur a budapesti nemzeti színház kiváló éneke a szüdező intencióhoz mérten és teljesen emelt érvényre, úgy hogy a közönség, mely várakozásaiban bár tul volt csigázva, kénytelen volt az éneket megszakítva, tapsolni.

A többi előadott darabok is ugy választás mint művészi kivitel és összjáték tekintet-

tében nagy élvezetet nyújtottak műértő közönségünknek, mely ily zenei gourmauderiat aligha fog legalább egyhamar ismét élvezhetni.

Végül dicsérettel kell megemlékeznünk az éneket kísérő zenekarról, mely Erkel Ferencz m. j. d. Huber Károly karnagyok vezénylete alatt összevágóan működött. Ezen kísérői czelokra összeállított zenekarban többek között ott láttuk a budapesti nemzeti színház zenekaraának tagjait is, névszerint Gobbi, Ruhoff és Pishinger urakat továbbá a holnapi diszhangversenyben és fellépő Petykó Imre fiatal hegedű művészt is.

Az összbonyomás melylyel a közönség a színházból távozott a lehető legkitünőbb volt.

Debreczen, aug. 20.

A közgyűlés.

A mai közgyűlés délelőtt 1/2 11 órakor vette kezdetét Simonffy Imre polgármester ur diszelnöksége alatt. Mindenek előtt kihirdette a már tegnap megejtett tisztújítás eredménye. Megválasztottak a következők:

Elnök: Bartay Ede. alelnök: Simonffy Kálmán, titkár: Ábrányi Kornel, pénztárnok: Engeszer Mátyás, tiszt. orsz. Karnagy: Erkel Ferencz, orsz. Karnagy: Huber Károly.

I. Központi választmányi tagok.

- 1. Erkel Ferencz. 2. Nagy Agoston. 3. Bogisich Mihály. 4. Sipos Antal. 5. Tanczos Béla. 6. Peucs János. 7. Saagh József. 8. Zimay László. 9. Erkel Lajos. 10. Follmann Alajos. 11. Csizik Károly. 12. Dr. Hubai Károly.

Póttagok.

Ifju. Szotyori Nagy Károly, Pecz István, Belovics Imre, Székely Imre.

II. Vidéki választmányi tagok.

- 1. Kovács Sándor (Losoncz). 2. Oláh Károly (N.-Kőrös). 3. Huszka Ödön (Szeged). 4. Kovarcz Emil (Losoncz). 5. Riszner József (Jászberény). 6. Kovács János (H.-M.-Vásárhely). 7. Lengyel Imre (Debreczen). 8. Boda Vilmos (Szegszárd). 9. Mikuleczki István (Miskolcz). 10. Garam Jenő (B. Gyarmat). 11. Benigni Sámuel (Kolozsvár). 12. Bakasai István (Rima-Szombat). 13. Barta Endre (Szatmár). 14. Bánfay Simon (Pécs). 15. Zolesák János (Ungvár). 16. Jóó Károly (Szent). 17. Gróf Eszterházy Károly (Kolozsvár). 18. Weress Dénes (Torda).

Póttagok.

Stadler Károly (Győr), Kék Lajos (Apatin.), Bayer Ferencz (Lőcse), Kerekes Samu (Maros-Vásárhely).

Finály ur örömet fejezi ki a választás fellett s ismét gondos kezbebe látja letéve az országos dalár-összeállítás vezetéseinek ügyeit.

A közgyűlési terembe ekkor belépő Simonffy Kálmán alelnök és Ábrányi Kornel titkár karok lelkes eljenzéssel üdvözöltetnek, mire Simonffy Kálmán ur melegt szavakkal köszönte meg a közgyűlés ismételt bizalmát.

A király-himnus ügyében elhatározottat, hogy társadalmi uton országos gyűjtés rendeztetik, s hogy ugy a költemény mint a zene megírására nagy összegű pályadíj tűzetik ki. A király-himnus először a miskolczy dalárünnepélyen fog előadatni.

Elhatározottat továbbá, hogy az ezutáni dalárünnepélyre a belügyminiszter is meghívassék, s hogy az első két gymnasiumi osztályban az énekek kötelező tantárgyává tételért a közoktatási miniszteriumhoz felirat szerkesztessék.

Az összeloadás délután 4 órakor a collégium óriási udvarán megismételtetett Huber Károly orsz. karnagy ur vezetése alatt. Ez összeloadásról fentebb már referáltunk, így most csak annak konstataálására szoritkozunk, hogy hangverseny hasonló tömeg jelenlétében még Debreczenben soha sem folyt le. A nagy udvar, emeleti folyosók és aulakok szufova voltak, s nem tulozunk, ha a hallgatók számát 5000-nél többre tesszük.

helyét. Golumbács közelében köttetett az 1718. passanoviczi béke.

Egy más nevezetessége is van Golumbácsnak, a nagy szunyog-lyuk, mint valami alagut-bejáró, egy függőleges sziklafal közepén. Szunyogok hazája, (golumbácsi legyek) seregestől tödülnek ki e veszedelmes állatok, halálra sebezve embert, állatot. 30-40 mért-földnyire elmászkálnak a szárazon nyáron. A barlang nagykn látszik, közepén vízmedence, 50 lépésnél beljebb nem volt még senkinek. A monda szerint egy Szt. György által megölt sárkány fejének vérceppjeiből támadtak a szunyogok.

Golumbács után kezdődik az első folyam-szoros, s Turn Severinig gyönyörködhetünk a pompás, de a hajóra oly veszedelmes helyekben. Itt összeszorul a Duna, azt hinnéd, hogy hajó se fér el ott; ott hirtelen tóvá széleslél, a hajó méltóságosan ott halad a kis tenger közepén, hegyekkel környezve mindenfelől, azt hinnéd be vagy zárva örökre ide! Minden pilanlatban más panorama. Egy meredek hegy itt, lejtős oldala finom porszemekből; amott egy óriás sziklából alkotott hegy, csak moh tenyész a kopár sziklákon, csak sas sivit a szirtetön, bosszankodik, hogy az ember még itt sem bagy nyugtot neki, ide is betolakodik. Meredek sziklalfalak, ember nem járt még rajtuk soha. Odább egy különálló nagy domb, mint egy nagy sir, csupa zöld az egész, mo-györö bokrok takarják buján mindenütt; megint kopárság, a meredek hegyoldalon egy-egy magános fa bir csak megállani, jól megerősítve magát hatalmas gyökereivel, nem oly gyánol-talan, mint az ember gyöngö 2 lábával! S a

A diszhangverseny.

A diszhangverseny programja oly vonzóan volt összeállítva, és az abban szereplők oly jeles művészek, hogy az óriási érdeklődést előre lehetett gondolni. A színház minden zugában megett elegans közönséggel, melynek nagyrésze már a bálhoz elkészülve bálitelt-tebe volt öltözve.

Érdeklél s izgatott várakozással leste mindenki a függöny felgördülését, s midőn Bar-tók Lajos jeles fiatal költőnk kilépett a közönség lelkes tapssal üdvözölte mely fokozódva hangzott fel ismét midőn dalárünnepélyünk alkalmára írott szép „Prolog“-ját elszavalta. A taps, eljenzés és az elragadtatásnak minden neme ettől fogva a következő számok után folytonosan hangzott, s alig tudjuk meghatározni, hogy ki lett legjobban kitüntetve. Nem is csoda különben ez, ha meggondoljuk, hogy minden előadó ország híru művész vagy művésznő ki-kezt csak most volt első ízben alkalma hallhatni a debreczeni közönségnek sőt valószínűleg a vidékről ide sereglett idegeneknek is.

Juhász ur zongora játéka majd Ruhuff ur gondnoka játéka frenetikus tapsokat idéztek elő. Ez utóbbinak a Popper féle Gavotte-ot meg kellett ismételnie.

Petykó Imre fiatal hegedűművész a saját szerzeményű „Magyar Ábránd“-ját és később a Hubay Jenő féle „Plevna nóta“-ját játszta. Mindkét darabban különösen technikai-jelet brilirozottat, nem maradvá adós azon élvezetek nyújtásával sem mely egyszerű és nemes játékból folyt ki. A fiatal hegedű-művész játékában meglátszik Huber Károly gondos vezetése, a ki alapos tanulmányát Petykó Imre kedvenz tanítványát az ország egyik legkedveltebb hegedűművészevé fejlesztette.

Ney Dávid ur a nemzeti színház hírneves művésze gyönyörű szép s hatalmas baritonjával elragadta a közönséget, mely a művészt ismételten zajosan kitapsolta.

Szép és megható volt az a jelenet, mely a debreczeni dalárda szinpadra kilépésekor kifejelett. A közönség tüntető tapsvihara egyszerre felzúdult és egy remek babér koszoru repült a szinpadra. A dalárda Huber Károly „Ünnepi dal“-at adta elő a hírnev-hez fűzött várakozásnak méltóan megfelelve. Alig hangzott el az utolsó accord, midőn a közönség csaknem tombolva hivta a szerzőt, ki midőn megjelent, ovatióban részesült. Márk Endre ur díszes habériszortur nyújtott át a fáradhatatlan munkásságu jeles férfinak.

Legutóbbra emlékeznünk meg Hubay Aranka kisasszonyról és Pálmay Ilka ur-hölgyről, bárha az elert sikert tekintve róluk kellett volna először is szöallanunk Hubay Aranka kisasszony a szini tanoda nagyreményű IV. éves növendéke Kiss József hatásos gyönyörű balladáját „Gedővár asszonyá“-t szavalta és pedig oly kitünő hangsúlyal és elegans előadási mozdorral, mely bármely nagy művésznöknek is becsületére vált volna. A kisasszonynak nagy színesi tehetségei vannak, s eleve feltehető, hogy rövid idő múlva mint jeles művésznő üdvözölhetjük.

Pálmay Ilka urhölgy méltóan fejezte be az élvezetes estét. Népdalait gyujtó hatással énekelte s többet azok közül közkivá-natra ismételnie is kellett.

Virágbokretákkal és koszorúkkal Hubay kisasszonyt és Pálmay urhölgyet elhalmozták.

A bál.

Mielőtt röviden a dalárok tiszteltetésére rendezett bálról szöallanunk meg kell emlékeznünk, azon mindenesetre érdekes körülményről, hogy a híres „Bika“ szálloda nagy tánczterme ez este nyílt meg először a közönség számára. Hogy a fényes lépcsőzet, folyosók és különösen a pompás terem általános meglepetést szült, azt talán mondanunk is fölösleges. A fény, pompa, aranyozás és a gazdag csillárok ritka látványt nyújtottak. Az építést és felszerelést intézők Balogh Mihály városi mérnök és Szik-

szai építész urak kaptak is bőkot annyit, hogy alig győzték megköszönni.

A bál kitünően sikerült s a nagyterem szüniug metit, Ritka szép csoportban láttuk együtt városunk és a vidéki szép hölgyeket, kik Oláh Józsi kitünő zenéje mellett jókedvet s szakadatlan tánczoltak egész a hajnali órákig. A bál teljesen méltó volt a díszes terem megnyitási ünnepélyéhez s bizonyára igen sokaknak fog az még élénk emlékezete-ben maradni.

A bíráló bizottság ítélete.

A mai közgyűlésen, mely reggel 9 órakor vette kezdetet, a számvizsgáló bizottság terjesztette elő jelentését, és a jövő költségvetés állapotát meg.

A zsufozásig telt teremben az érdeklődők s leginkább versenyzett dalárdisták, feszülten s türelmetlenül várták a jury ítéletének kihirdetését. Mely esend állott be, midőn Dr. Hubay Károly ur a jury jegyzőkönyvet felolvasta.

A jury ítélete szerint: az első díjat nyerte: a pécsi dalárda; másodikat Losoncz; harmadikat Miskolcz.

A szabadon választott darabok versenyében:

elsőket kolozsvári dalkör; másodikat szekszárdi; harmadikat szatmári; negyediket kolozsvári polgári dalegylet.

ötödiket ungvári dalárda.

Ezenkívül Ábrányi Kornel ur indítványára elhatározottat, hogy minden versenyző dalárda a kitünő szabatos énekesért díszok-mányban részesüljön, mely a díjjal egyenérték-knek tekintendő.

Ez eset páratlanul áll eddig a dalárünnepélyek történetében.

A díjak felolvasása után Finály Henrik szöall fel. Degradáltól lát abban, hogy a kolozsvári dalkör az első csoportból a másodikba helyeztetett. Egyuttal kijelenti, hogy a kolozsvári dalkör a dalárégysület ke-beleből kilép — és díjra többé pályázni nem fog.

Lengyel Imre kéri a közgyűlést a díjakról szóló jelentés elfogadására. Ohajtáná, hogy az összhang, mely az összes dalárokat ittlétük alatt egybefűzte, ily kijelentések által meg ne zavarta sek.

Szögödi J. a díjak kiosztása körül tapasztalt visszaélések kiterítése végett ajánlja, hogy a díjak jövőre ne hozassanak előzetesen nyilvánosságra. Az eddig feunállott módozatot rosszsalja és kéri annak módosítását.

Benigni megköszöni a díjat de legjob-b akarata mellett sem képes a jurynek bizalmat szavazni. Szintén bejelenti a kolozsvári polgári dalegylet kilépését.

Ifju. Szotyori Nagy Károly azáltal vél a bajon segíthető, ha a jövőben külföldi művészek is részt vennének a juryban. Ajánlja hogy a jury tagjainak egy része Bécs és Berlinből legyen jelölendő. Ez indítvány hangos felkiáltások mellett elvetvetett.

Simonffy Imre polgármester kéri a közgyűlést, hogy miután a jury ítéletét megvaltoztatni már ugy sem lehet, nyugodjunk meg abban kiki, annyival inkább mert intéz-kedés fog történni, hogy az ily differenciák mellözése czéljából az ügyrend kellően és a viszonyokhoz mérten megvaltoztassék, illetve módosítassék. A közgyűlés élénk helyesléssel fogadta az elnökő polgármester e megnyugtató kijelentését a mire a vita be lett fejezve.

Lengyel Imre végül indítványozza, hogy a három idegen díj adományozásának jegyzőkönyvileg közönséget szavaztassék.

Az indítvány közfelkiáltással és élénk eljenzés mellett elfogadtatott.

Ezután következnek a díjak tényleges kiosztása.

Az elnököl polgármester néhány szó ki-

előll egy második Traján: a halhatatlan Szechenyi megirigyl Traján dicsőségét, ő meg a balparton emel, orszagutat művészi kivitelű. A Traján csak névben el, sziklá régen a Dunába gurultak alá: a pompás ország ut a baloldalon ma is mindig Szechenyit dicsőíti!...

Hozzászólik az ember a fülsiketítő zúgáshoz, borzadni elkejeztett, csak gyönyörködni tud már a kis vaskapunál, a Tachtalia szivnél, a hol csak a legnagyobb elővigyázattal haladhatni; a hol a Duna dühöngve rohan, hogy olyan procrustesi ágyba szoritja a természet. Elérjük a nagyszerű Greben szirtet, fenségesebbet már nem lát az ember, azt hiszi. Pedig még hátra van a kazán. — Szeli-debb vidékre fordul a Duna, megunta az egy-formaságot, alacsony dombok alját mossa, de csak azért, hogy pár perc múlva pályafutásának legvadregényesebb helyére érjen el! A barátságos zöld halmos vidéken a Duna tóvá széleslél, nincs kijárás, csak egy szük csatorna elől 2 óriás sziklafal közé szoritva bét!... S ime az óriás sziklafalak közelednek, a hajó arra tart... egyszerű befordul. A Kazán szorosban vagyunk.

Felséges vidék ez. Független sziklafal mindkét oldalán, mintha nagy lándzsával kettő hasította volna a nagy hegyet valami természeti erő s bevezette volna a nyílásba a Dunát, hogy itt folytának évezredekden át változatlanul. Az egyik part mélyedéseibe bejlleni lát-szanak a másik part szikla nyulványai. Ki tud-na ilyet építeni!? Nyugalmasabb tanáy már nem foglalhat a sas, nem jár itt setálni más élőlény a szirtfal oldalán. S ha sasok s kőse-

seretében nyujto elnököknek, a m jenzés követett. ban köszöntek m aztán a közgyüle

Kőrösi Sándor dalárdákra

— az aug. 19. ram, uram! H

Azon szivbe ket Debreczen s ban már két tis den meghatalma meggyőződésben zelmeit tolmácsos Nagy ünne ros közönsége.

A magyar Magyarors lentek városunk fia a Duna és lakó fiainak az egymással dalve

Isten hozó saink! Jó helye más vidéken hünk gyujtanak, csak füleinket c erintik.

Mi nemes hangokat, mert ményt keltenek Dalaitok

inkben, és mar Sokáig vis ra, mert e nap künk meggyőző zánkban nagy a ének- és zenem

Meggyőző szeti darabok e más méltv n népdalok összh azokat felül is

Valamint képező ilyféle fádát idegen ny a magyar népd get, s az azon dalárok kifejez képesek.

A mi nép zelmeink, sajátj Ha valaki játsgái vanna nem utalnék mint Herder m bet, mint azt magát kormán nepdalaira uta fel nemcsak ny nek minden d eszméi.

Ki ebben magyar dalain nemcsak nyelv sajátsgaikat. Minden nép körül forognak

Nincs es három tárgyú irkezeket kive hogy folytonos sines; sőt meg sem eszbe me

A mi da szépen meg va képezet gazda nemzet dalaiba mint a mi dal

Micsoda mily tuláradása

A n

Még

lyuk seregétől, don ott futsz hullámgyűrűk bezárt 60 m. felett, magassá ted el soha!!

parton 2 geniú kedetve egy sz szoros végén.

IMP. CAR NERVA PONIFA PATE MONTI SUP

Elhaladt Történeti em szabadságharc borulása, tör ki hitte volna énk lesz valah

Izgatottá k a pu"-ba. Mányos, nem sulnak zugal nezek én már mányos: most

Itt vagy nek korom öt rét. Olyan me Vonzott mindig Jesult. S a g ségesnek gon csakugyan, m

sejében nyújtotta át a díjakat az egyes dalár-
előzőknek, a mit kévés kivétellel hangos el-
jenzés követett. A dalár-előzők lelkes szavak-
ban köszöntek meg külön-külön a díjakat, mire
aztán a közgyűlés véget ért.

Kőrösi Sándor orsz. képviselőnk a dalárdákra mondott felköszöntője

— az aug. 19. diki diszebédén. —

Uram, uram! H u b e r Károly uram! szállok
az Urhoz.
Azon szívűből jött ékes szavakra, melyek
Debreczen sz. kir. város polgárai irányá-
ban már két tisztelt társunk kifejezett, min-
den meghatalmazás nélkül ugyan, de azon erős
meggyőződésben, hogy városunk polgárai ér-
mezeit tolmácsolandom, óhajtok válaszolni.

Nagy ünnepet ül sz. kir Debreczen vá-
ros közönsége.
A magyar dalművészet ünnepét.
Magyarország kitűnő dalegyetei megje-
lentek városunkban, hogy a berezes Erdély
fiai a Duna és Tisza immens és tulsó részén
lakó fiainak az Alföld román kezét nyújtva,
egymással dalversenyre keljenek.
Isten hozott benneteket, kedves honfitár-
saink! Jó helyre jöttetek. Ha a magyar haza
más vidékein hatnak összhangu dalaitok: ná-
lunk gyújtanak, mert azok bájos hangjai nem-
csak fülünket csiklandozzák, de szívünket is
érintik.

Mi nemcsak halljuk, de érezzük is e
hangokat, mert visszaidezik multunkat, s re-
ményt keltenek bennünk egy szebb jövő iránt.
Dalaitok sokáig vizshangzandak szíve-
inkben, és maradandó lesz nálunk emléketek.
Sokáig vissza fogunk emlékezni e napok-
ra, mert e napok alkalmát szolgáltatnak nek-
ünk meggyőződést szerezni arról, hogy ha-
zánkban nagy a haladás pár évtized alatt az
ének- és zeneművészet terén is.

Meggyőződünk, hogy daláraink a művé-
szeti darabok elnevelésében kiállják a versenyt
más művelt nemzetek daláiraival, a magyar
népdalok összhangzandó elnevelésében pedig
azokat felül is mulják.

Valamint a magyar népdal zománcát
képező ilyféle kifejezések: „eszem a terem-
főid idegen nyelvre le nem fordíthatók! ugy
a magyar népdal dallamának fenséges szépsé-
gét, s az azon átvonuló mély érzelmet idegen
dalárók kifejezni, azt kellően eldandolni nem
képesek.

A mi népdalainkban vannak lerakva ér-
zelmeink, sajátosságaink, nemzeti szokásaink.
Ha valaki azt kérdené tőlem: minő sa-
jáságai vannak ezen, vagy ana nemzetnek?
nem utalnék nemzeti történelmére, melyben
mint Herder mondja, úgy sem találunk egye-
bet, mint azt hogy időnként mikép engede
magát kormányozni és öletni. — Részemről
népdalaira utalnék, mert ezekben ismerhetők
fel nemcsak nyelvének szépsége, hanem szívé-
nek minden dobbanása, vágyai, hite, kedvelt
eszméi.

Ki ebben kételkednék: csak figyelje meg
magyar dalainkat. — Ebből ismerheti meg
nemcsak nyelvünk zamatosságát, de nemzeti
sajáságainkat és szívünk dobbanását is. —
Minden nép dalának eszméi e három tárgy
körül forognak hit, szerelem, hősiség.

Nincs eszmélkedni képes nép, mely e
három tárgyat meg ne énekelné, a szegény
írkezeket kivéve, kikről utazók azt állítják,
hogy folytonosan vizet isznak, és egy bordaluk
sincs; sőt még a szerelem sem jutott egynék
sem eszébe megénekelni.

A mi dalainkban mind a három tárgy
szépen meg van énekelve; oly szépen, hogy a
képzelet gazdagsága és érzelem mélysege egy
nemzet dalában sem található fel oly mélyen,
mint a mi dalainkban.

Micsoda érzelem-mélység; a kebelnek
mily tularadása foglaltatik például e dalunkban:

A merre én járok,
Még a fák is sírnak,

lyük seregétől, sivitásától kísért gyöngé hajó-
don ott futsz rohanva át a zugvahabzó óriás
hullámgyűrűkön a 300 m. magas szirtfalaktól
bezárt 60 m. mély vizen, ott libegve mélység
felett, magasság alatt: e perczeket nem felejt-
ed el soha! — Ott dicsőíti Trajánus a jobb
parton 2 genisztól tartott időtől, füsttől befet-
kedve egy sziklába vajt nagy tábla, a Kazán
szoros végén. A felírás ez:

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA TRAJANUS AUG. GERM.
PONTIF. MAXIMUS TRIB. POP. III.
PATER. PATRIAE COS. IIII.
MONTIS. L. . . HAN . . . BUS
SUP . . . AJ . . . E . . .

Elhaladtunk Orsova, Ada Kaley mellett.
Történeti emléktü helyek, a 48-49. magyar
szabadságharcz utolsó jelenete, Kossuth tédre
borulása, török földre lépése . . . Akkor még
ki hitte volna, hogy e kis török sziget a mi-
énk lesz valaha!

Gyöngé ágairól
A levelek hullnak.

Mily gazdag képzelődés, micsoda össze-
olvadása foglaltatik a leggyöngédebb színek-
nek e dalunkban:

Nem anyától lettel,
Rózsafán termettél,
Piros pünkösdi napján
Hajnaltban születél.

Orezáid rózsái
Ha közel volnának,
Égő szívem mellé
Tűzném bokrétnának.

De ki gyöngé elszámlálni mindazon ma-
gyar daiokat, melyek a gazdag képzelődés és
mély érzelemről tanuskodnak? Hisz azok egy
kimeríthetlen gyöngyvetengert képeznek.

Nemcsak az eszme, a gondolat, mely da-
lainkban lerakva van, de a dallam is, melyen
azokat énekeljük, oly fenséges, oly érzelem-
gazdag, minőt más nemzetek daláiban nem ta-
lálunk. — A népdaloknak az a jellemvonásuk,
hogy a szöveggel együtt kell gondolnia a dal-
lalmot is. — Egy francia író azt jegyezte
meg rólunk hogy Magyarországnak nevezetes
tünemény az, hogy a nagy gondolatok, a nép
érzelmei nem a költészet, hanem a zenében
vannak kifejezve. Igaza van. A magyar ember
gyakran csak bele gondolja eszméit a zenébe;
ezért oly sajátosság arca azon ünnepélyes
pillanatokban, midőn szomorú nótáját hallgatja.

— De e pillanatokban is látható rajta, hogy bi-
zonyos gondolataival foglalkozik. — Mi lehet
ennek leleltani oka? Ezt a francia utazó
nem tudta, de mi tudjuk. — Mióta hazánk
állami függetlenségét Mohácsnál elvesztette:
gyakran jutott a magyar ember azon hely-
zethez, hogy gondolatait szavakkal ki nem fe-
jezhette, mert a hatalom a szabad szót ül-
dözte. Ilyenkor a magyar ember a zenébe
gondolta bele eszméit, s legfőkébb egyes kife-
jezésben adott érzelmeinek szabad folyvást,
felkiáltván: „Megvirad még valaha!

A mi dalaink nemcsak azért kedvesek,
mert nemzeti jellemvonásukat tükrözik vissza,
de kedvesek előttünk azért is, mert azok
őseinkről maradt drága hagyományok

Nem ismerjük azon dalokat, melyeket
őseink Ázsiából kijöve, danoltak; de hogy vol-
tak ily dalok: azt nemcsak harcias termé-
szetükből következtetjük, de arról még a tör-
ténétrók is beszélnek.

Bela névtelen jegyzője feljegyezte hogy
midőn Árpád vezérével és harcosaival Etele
várát megszállotta: cizterák, sipok és minden
féle énekek mellett mindennap lakomát ülnek.

A magyar nemzetnek nem volt, és ma-
sincs még Pantheonja, hol nagyférfiúi hanvált
és emlékeit megőrizte volna. — Nemzetünk
Pantheonát dalaink képezik, s ezekben tartot-
tuk fenn nagyjaink emlékeit. — Botond hős
tettei, Bulcsú és Lehel gyászos sorsa dalban
maradtak fenn. — Történetünk újabb korszá-
kában is Rákóczy, Bercsényi, Kossuth emléke
dalainkban él.

A mi magyar daláraink nemcsak a mű-
éneklést terjesztik mesterségesen komponált
múdarabokkal, de terjesztik nemzeti dalaink
szép éneklését is, és a mi fő, terjesztik vele a
magyar nyelvet és szellemet.

En tehát az összes magyar dalegyetek-
ért, de különösen azon dalegyetekért emelem
poharamat, kik ez alkalommal megjelenésükkel
szerenestették városunkat.

Éljenek e dalegyetek! Éljen ezeknek
központi kormányja és elnöke! Éljenek tagjai
összesen, egyenként!

Adjon az ég működésüknek oly sikert,
hogy az általuk magyar nyelven énekeltek mú-
darabok, de különösen a magyar dalok pár
évtized alatt annyira elterjedjenek, hogy Kár-
pátktól Adriáig mindenütt magyar dal han-
gozzék e hazában!

Éljenek a magyar daláregyletek! de
mindenekfelett éljen a magyar haza!

semmi sem. Az ideált ki nem tudná venni fe-
jéből. Mint a hogy ideálját a világon legszebb-
nek tartja minden lány, minden ifjú! Megle-
het nekem is azért tetszik a vaskapu oly rend-
kívül! . . .

De hát kit is nem ragadna el az? K: ne
bámulna merőn a sziklára, hullámokra, örvé-
nyekre? A sziklára, melyek büszkén nyújtják
ott fel hatalmas fejüket ki tudja milyen mély-
ségből, daczolva emberrel, daczolva idővel; —
a hullámokra, melyek szászor meg ezerszer
megtörve, habozva, tajtékozva elkeseredetten
rohannak alá; az örvényekre, melyek csak úgy
nevetik az ember gyarlóságát, hogy nagy bá-
ran ott jár csolnakával közből a Dunán, de
nem mer bezzeg hozzájuk közeledni soha! S
micsoda hullám hegyek, az egész tükör hegy-
völgy, mintha fenekestől fel volna haborodva
ez a „Buda, Mohács, Nándorlányfutó“ — „ho-
nunk könnyeiből megáradt nagy folyó! S az
örökös zugás, harczmoraj!

Nem csak emberek csatáznak egymással,
összeverekednek, harczra kelnek egymással,
a hullámok is . . . elnyeli egyik a másikat, s mi-
kor valamelyik legyőzette lelkét kiadja, nagyot
hörög utóljára . . . S hány enyészik el, hány
születik újra minden pillanatban! Minő látvány
ez! Hát még visszajövet, mikor hatalmas szél
futt, hogy vetekedek ekkor a hullámok, mel-
lyik szökik magasabbra fel, melyik ruhan na-
gyobb morajjal tova! Hala néked Aeolus! most
gyönyörködhettem igazán a látványban, most
láttam teljesedve gyermek ábrándimat!

A parton ott rohogott el villám gyorsan
a román gyors vonat; a hajó ott haladt nyu-
godtan tova. Ott kacagták a sziklák . . . most

TANÜGY.

Az 1883-ik tanév utcai elemi fiu és
leányiskoláinkban f év szeptember 1-ső nap-
ján nyílik meg, a mikor azokban a rendes ta-
nítás is kezdetét veendi. — Ezt megelőzőleg
az új növendékek feladására, illetőleg beirá-
sára folyó hó 28, 29, 30, 31-ik napjai tüzet-
nek ki.

Felhívom azért egész tisztelettel az ér-
dekllett t. cz. születek, hogy 6 évet betöltött
fiu és leány gyermekeiket, — azoknak keresz-
telési jegyeiket is magokkal vive a nevezett
napok alatt siessenek hozzájuk a legközelebb
eső iskolába beiratni; valamint iskolaköteles
és még 12 évetek be nem töltött gyermekei-
ket is a jövő hó 1-ső napján iskolába felkü-
ldeni, nehogy a késedelem miatt azok hátra-
maradást, magok a szülek pedig törvényszabta
szigorú büntetést szenvedjenek.

Az ismétli iskolákban is a tanítás szeptem-
ber hó 3-ik napján megkezdetik, hova a
12 évetek betöltött fiu és leány növendékek
egész 16 éves korokig a tavaszi, nyári és őszi
hónapok alatt csak Vasárnap délelőtt, — a
téli t. i. november, december, január, és febru-
ár hónapokban pedig hetenkint kétszer fel-
járni köteleztettek.

Debreczen, 1882. augusztus 18.
Némethi Lajos
ref. iskolaszék elnöke.

Napi hírek.

— A dalárdák és az országos daláregye-
sület vezetői, a diszhangverseny művészei és
művésznői és általában a városunkban időzött
idegen vendégek nagyrésze a ma déli, s más-
része a délutáni vonattal utaztak el városunk-
ból A bucsuzásra az indóház minden zége-zuga
megtelt. A bucsu szíves volt, s egyes asztalok-
nál vig poharazás mellett esett meg. Kint volt
Sim on ffy Imre polgármester és L e n g y e l
Imre ur is, kiket nem győztek eléggé elhal-
mozni dicsőretekkel a szíves vendéglátásért és
azon gondosságért, előzékenységgért, melylyel
lépten-nyomon alkalmuk volt találkozni. —
A vonat elindulása előtt a tömeg még egyszer
hallani kívánta volna a népszerűen lett rimelót
Kerekest, ki azonban már nem volt képes szó-
lálni, miután annyian voltak azok, kikől bucsut
kellett vennie. A debreczeni dalárda éneke és
a közönség zajos eljenkiáltásai mellett indult
meg a vonat.

— Ünnepnepünk lesz holnap ismét. Hol
nap érkeznek városunkba az Orvosok és t
e r m é s z e t v i z s g á l ó k E tudat bizo-
nyára büszkévé teszi városunk szépért neme-
sért lelkesedni tudó közönségét, s most az
előbbi ünnepek tüzétől lángra lobbanva még
nagyobb érdekek néz a következő szép napok
elő, melyen a komoly tudományok harcosai kö-
szöntik városunk falait. Fogadjuk a tudósokat
oly fényvel s diszesen, a mint azt hazánk e
környékbe jövő kitünőségei méltán elvárhatják.
— „Le roi est mort, vive le roi!“ „Isten
veletek!“ a dalároknak, s „Isten ho-
zott!“ a természettudósoknak.

— A magyarországi reformált egyház
mult év végén Debreczenben megtartott orszá-
gos zsinatának egyház-szervezeti munkálatára
nézve — mint említettük — már leérkezett ő
felségétől az elhatározás és a zsinat elnöksé-
gével is közöltetett. A zsinat elnöksége a mun-
kálattal a legfelsőbb jóválagyást kéro s ő fel-
ségéhez intézett folyamóaványával a miniszter-
elnöknek bemutatván, ez azt f. évi január hó
21-én tette át illetékes tárgyalás végett a val-
lás- és közoktatásügyi miniszterhez. Azután az
igazságügyi miniszterrel a munkálat, különösen
a törvénykezési részt illetőleg, közöltetvén, ez
márczius 9-én közölte a maga véleményét a val-
lás- és közoktatásügyi miniszterrel. Most a
két miniszter és a miniszterelnök az illető
szakreferensek közbejöttével, beható megbeszél
lés tárgyává tették az ügyet és a mintegy 450
§-ból álló munkálaton több napi tanácskozás

siessen, most rohanjon, ha mer. Egy kis szük
ut csak, szétugraszta közepén a sziklák. Biz-
tos járása a hajónak, még akkor se nagyon van, ha
kicsi a víz . . . Szinte erzi az ember, hogy nem
sok víz van a hajó alatt, hogy csak a víz szí-
nén libegünk, nem merülhet mélyen alá a hajó
kerék. Nem olyan kellemesen siklik tova, mint
a hól ágya mely, bátran hintázhatik. Erzi az
ember, hogy sziklán jár. A közepe táján a leg-
felségesebb. Tömerdek szikla emelkedik ki min-
denfelől, valóságos szikla ágy, s milyen széles,
nagy tó itt a Dunai Száraz lábbal is sétál-
hatni a folyó közepén ide-oda, mikor kicsi a
viz, megebedelhetni valamelyik szikla asztalon.
Mi csak haladtunk tovább, bámultunk, gyönyör-
ködtünk, istenítettük, szörnyködtünk az em-
beri vakmerőségen, elbizottságán, mely utat nyit
magának levegőben, sziklák közt . . . minde-
nütt.

Ilyen volt mindig az ember, már a római
költő korában:

„Hiába választá el isten
Tengerrel a föld részeit,
Ha a gonosz hajók a zajgó
Tengert is által szökdelik.“

Ilyen lesz mindig.

Némethy Károly.

után átmentek. Így került az ügy június 17-én
a minisztertanács elé, mely a nevezett minisz-
terek nézetét magáévá tette s a felterjesztés-
sel az illetékes vallás- és közoktatásügyi mi-
nisztert biza meg. Az előterjesztés már július
2-kán megtörtént, és arra ő felsége július hó
30-án adta ki a legfelsőbb elhatározást, mely
augusztus hó 7-én közöltetett a zsinat elnök-
ségével A legfelsőbb elhatározás a munkálat
iskolaügyi — második — főrészt elkülöníteni
és az egyházszervezeti és törvénykezési részt
különösen az állami felügyelet s az állam iránti
viszony szempontjából némely pontokban módo-
sítatni kívánja. E módosítások, a mint értesü-
lünk, sem nem számosság, sem lényegesek és
sehol sem érintik a szorosban vett egyházi ele-
tet, annál kevésbé a hitelveket. A kívánt mó-
dosításokat formulálni s a munkálatba beillesz-
teni természetesen magára a zsinatra bízott.

— A kolozsvári polgári dalkör tegnap-
előtt este Benigni S. elnök kíséretében meg-
jelent Sim on ffy Imre polgármester ur laká-
sán s ott szerenádót adott a dalárünnepély de-
rök díszelőknének. Simonffy ur szep szavakkal
köszönte meg a megiszteltetést s ismételve ki-
fejezte a nagyrabecsülését a jeles dalárda iránt,
mely hazafias lelkesedéssel igyekszik a dalár-
szövetség céljait előmozdítani.

— Igen szép virágokat és szobába való
dísznövényeket láttunk a Mendelovics Lajos
tözsdeijében (főpácza, a kis út-utca sarkán.)
E virágok eladásra szánvák s nagy keletnek
örvendenek. Ugyanott igen szép virágcsokrok
és koszorúk is kaphatók jutányos áron. A da-
lárünnepély alatt átnyújtott koszorúkból is több
itt készült.

— Lövészet. 1882. év auguszt. 20-án
tartott lövészet eredménye. Díjat nyertek szeg-
lővéssel ifj. Barcsay Miklós 1 db 10 frank
arany, legjobb mély lövéssel Fodor József 1
db 2 ftos tallért, legtöbb körilövessel Jóna Sá-
muel 1 db 1 ftos tallért.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

Budapest, aug. 20. (Érk. d. u. 2 ó.) A
tegnapi népünnepély pompás idő mellett min-
den várakozást felülmutt nagyszerű eredmé-
nyével. Legalább 80,000 ember vett részt
benne.

Alexandria, aug. 20. (Érk d. u. 2 óra.)
A harcz az angolok és egyiptomiak között
megkezdődött. Az eredmény még nem tudatik.
Az angolok megszállották Portszaid, Kantea,
Izmaila városokat. Abukir valamennyi erődjén
fehér zászló lobog.

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyílt-tér.

Vendéglő hirdetés.

Tisztelettel alólirt tudomásul hozza, hogy
szépen és izlésesen berendezett vendéglői
helyiségekben bármily időben a tisztelt vendé-
geknek joizú étkekkel s a legjobb italokkal
szolgál.

Minden este kitünő halászlé és
májusi ital (Waldmeister.)

Tisztelettel
Guszman Róbert,
kisuj-utca, 1756. szám.

Kiadó boltok.

A ref. egyház tulajdonát képező bazár-
épületbeli 4-ik és 6-ik számu

BOLT

f. évi október hó első napjától egy vagy több
évre kiadó.
A bérbevenni szándékozók, ajánlataikat
Nagy Ferencz gazdasági szakbizottsági
elnök urhoz adják be.

Rab László,
egyházi sgondnok.

MATTONI-FÉLE
GLISSHÜBLER
legitirtább ögvőmes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üditő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögéssel, gége
bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Kapisbadban Csehország.

